

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáš Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobkyně: **E. M.**, zastoupena Mgr. Bohuslavou Bartheldyovou, advokátkou se sídlem Ponávka 185/2, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 21. 12. 2016, č. j. 41 Ad 33/2015 - 36,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Odměna advokátky Mgr. Bohuslavy Bartheldyové **s e u r č u j e** částkou 3 146 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení ze dne 22. 6. 2015, č. j. X, byla zamítnuta žádost žalobkyně o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu; žalobkyni nadále náleží invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně (dále také „rozhodnutí o zamítnutí žádosti“).

[2] Rozhodnutím žalované ze dne 26. 8. 2015, č. j. X, byly zamítnuty námitky žalobkyně a potvrzeno uvedené rozhodnutí (dále také „rozhodnutí o námitkách“).

II.

pokračování

[3] Žalobkyně napadla rozhodnutí o námitkách žalobou. Krajský soud žalobu zamítl. V odůvodnění rozsudku obsáhle shrnul dosavadní průběh řízení a vyslovil souhlas se závěry žalované. Podle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon č. 155/1995“) je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Podle odst. 2 téhož ustanovení, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu I. stupně, jestliže poklesla nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu II. stupně a jestliže poklesla nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu III. stupně. Z vyžádaného posudku vypracovaného Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí podle krajského soudu vyplynulo, že pokles pracovní schopnosti u žalobkyně činil 60 %, nedosáhl tedy hranice pro přiznání invalidity třetího stupně. Krajský soud neshledal ani žádný důvod, pro který by nebylo možno z posudku vycházet. Podle krajského soudu je posudek úplný, správný a přesvědčivý. Z těchto důvodů krajský soud žalobu zamítl.

III.

[4] Proti uvedenému rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[5] V kasační stížnosti brojila proti posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí. Její onemocnění nemělo být podraženo pod kapitolu V., položku 3d) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 359/2009 Sb.“), ale pod položku 3e) kapitoly V. přílohy k citované vyhlášce. Poukázala na zprávy ošetřující psychiatricky, MUDr. P., a psychologky PhDr. D., z nichž vyplývá, že stěžovatelka není schopna práce. V dalším stížním bodě stěžovatelka posudkové komisi vytkla, že v posudku blíže nevysvětlila, z jakého důvodu neaplikovala § 3 odst. 1 a 2 vyhlášky č. 359/2009 Sb. Dále poukázala na to, že předmětného onemocnění je společností velmi kriticky vnímáno a zabraňuje jí i v přístupu k práci. Poukázala i na to, že dříve jí byla žalovanou přiznána plná invalidita. Stěžovatelka rovněž namítla porušení čl. 26 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

[6] Z výše uvedených důvodů stěžovatelka navrhla zrušení rozsudku krajského soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení.

IV.

[7] Žalovaná podala ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém vyslovila souhlas se závěry krajského soudu. Podle žalované jsou stížní námitky nedůvodné. Posudková komise dostatečně zohlednila zdravotní problémy stěžovatelky a dospěla ke stejným závěrům jako předchozí posudek. Navrhla zamítnutí kasační stížnosti.

V.

pokračování

[8] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Stěžovatelka v kasační stížnosti namítla, že byly splněny podmínky pro přiznání invalidního důchodu třetího stupně. Dovozovala nesprávnost, resp. rozpornost a nedostatečnost závěrů posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí a návazně rozsudku krajského soudu, který závěry posudku převzal. Nejvyšší správní soud stěžovatelce nepřisvědčil.

[11] Podle § 38 zákona č. 155/1995 Sb. má pojištěnec nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let nebo důchodového věku, a stal se: a) invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku, nebo b) invalidním následkem pracovního úrazu.

[12] Podle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.

[13] Podle § 39 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla:

- a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,
- b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,
- c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.

[14] Jak vyplývá ze správního spisu, na základě žádosti stěžovatelky o změnu výše invalidního důchodu vypracovala dne 10. 6. 2015 MUDr. A. S. (lékařka pověřená vypracováním posudku pro MSSZ Brno - město) posudek o invaliditě. Dospěla k závěru, že stěžovatelka je nadále invalidní ve druhém stupni, neboť míra poklesu pracovní schopnosti je 60 %. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole V., položce 3d přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb.

[15] Na základě tohoto posudku Česká správa sociálního zabezpečení vydala předmětné rozhodnutí ze dne 22. 6. 2015, kterým nevyhověla žádosti stěžovatelky o změnu výše invalidního důchodu.

[16] Proti uvedenému rozhodnutí podala stěžovatelka námitky. V nich uvedla, že s ohledem na svůj zdravotní stav není schopna vykonávat zaměstnání, je unavená, bere léky, injekce. Je nemocná od 14 let. Navrhla změnu posudku a přiznání invalidity třetího stupně. Doložila zprávu z psychologického vyšetření ze dne 22. 6. 2015.

[17] Dne 20. 8. 2015 vypracovala Česká správa sociálního zabezpečení, oddělení lékařské

pokračování

posudkové služby, pracoviště ČSSZ Brno, další posudek (dále též „posudek ze dne 20. 8. 2015“). I z tohoto posudku vyplývá, že u stěžovatelky došlo k poklesu pracovní schopnosti o 60 %. Tento posudek se shodl se shora uvedeným posudkem i na příčině dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

[18] V návaznosti na uvedený posudek vydala dne 26. 8. 2015 žalovaná rozhodnutí č. j. X, kterým zamítla námitky stěžovatelky a potvrdila prvostupňové rozhodnutí.

[19] Stěžovatelka napadla citované rozhodnutí žalobou, ve které vyjádřila nesouhlas se závěry posudku ze dne 20. 8. 2015, který podle jejího názoru neodpovídá jejímu dlouhodobému zdravotnímu stavu a nebere v úvahu některé jí doložené lékařské zprávy.

[20] Krajský soud nechal vypracovat posudek u Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, pracoviště Brno (dále též „posudek PK MPSV“). V tomto posudku Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále také „posudková komise“ nebo komise“) vyslovila souhlas s oběma výše citovanými posudky vyžádanými ve správním řízení a dospěla k závěru, že pokles pracovní schopnosti u stěžovatelky činí 60 %, přičemž se s nimi rovněž shodla na příčině dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky.

[21] Krajský soud nařídil na den 21. 12. 2016 ústní jednání. V rámci tohoto jednání stěžovatelka uvedla, že její zdravotní stav je vážný; psychické problémy má od dětství. Pracovala pouze tři roky po vyučení. Nemá spravedlivé, že jí nebyl přiznán invalidní důchod třetího stupně, ačkoliv není schopna být zaměstnána. Dříve byla plně invalidní, což se změnilo po novelizaci právní úpravy. Dále sdělila, že si nemyslí, že by lékaři její zdravotní stav špatně zhodnotili, ale je přesvědčena, že s ohledem na její závažný zdravotní stav by jí měl být přiznán invalidní důchod třetího stupně.

[22] Krajský soud následně žalobu zamítl. Dospěl k závěru, že nebyly splněny podmínky pro přiznání invalidního důchodu třetího stupně. Posudek vycházel ze všech dostupných lékařských nálezů. Jde o přesvědčivý a objektivní posudek.

[23] S uvedenými závěry krajského soudu se ztotožňuje i zdejší soud. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 - 54, rozsudek ze dne 30. 11. 2009, č. j. 4 Ads 81/2009 - 46, či rozsudek ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013 - 20) je posuzování míry poklesu pracovní schopnosti otázkou odborně medicínskou (důchod podmíněný dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem), a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud si proto nemůže učinit úsudek o této otázce sám. Podle ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“) posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudkové komise jsou oprávněny k posouzení poklesu pracovní schopnosti a zaujetí posudkových závěrů o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Posudkové řízení je tedy specifickou formou správní činnosti, spočívající v posouzení zdravotního stavu občana

pokračování

a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Jde o postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. Posudek, který splňuje požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti, a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. V rámci případného soudního řízení pak soud neposuzuje věcnou správnost posudku, neboť posouzení zdravotního stavu a souvisejících pracovních možností pojištěnce je věcí odborně medicínskou, k níž nemá soud potřebné odborné znalosti (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2005, č. j. 6 Ads 12/2003 - 45, ze dne 29. 7. 2015, č. j. 8 Ads 8/2015 - 28, či ze dne 19. 1. 2017, č. j. 7 Ads 229/2016 - 54).

[24] Posudek, o který se opíral krajský soud, výše uvedené požadavky splňuje. Z posudku posudkové komise (jakož i z předchozích posudků vyžádaných ve správním řízení) jednoznačně vyplývá, že pokles pracovní schopnosti stěžovatelky nepřekročil 70 %, tj. hranici pro přiznání invalidity třetího stupně. Posudková komise se přitom vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi a lékařskými zprávami a své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Stav byl posouzen souhrnně na základě úplné zdravotnické dokumentace a s přihlédnutím ke všem tvrzeným obtížím. Komise vycházela při jeho vypracování mj. ze zdravotní dokumentace praktického lékaře stěžovatelky (MUDr. M.), z v té době dostupných lékařských zpráv MUDr. P. (psychiatrie) a MUDr. D. (psychologie), jakož i z dalších předložených lékařských zpráv vč. zpráv předložených stěžovatelkou. Komise řádně zdůvodnila i to, z jakého důvodu bylo nutno onemocnění stěžovatelky pod kapitolu V., položku 3d přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. S ohledem na výše uvedené správním soudům nepřisluší, aby do odborné úvahy posudkové komise jakkoliv zasahovaly. Posouzení zdravotního stavu a souvisejících pracovních možností pojištěnce je věcí odborně medicínskou, k níž nemá soud potřebné odborné znalosti (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2005, č. j. 6 Ads 12/2003 - 45, ze dne 29. 7. 2015, č. j. 8 Ads 8/2015 - 28 atp.). Nutno dodat, že posudková komise srozumitelně odůvodnila, proč nelze na věc aplikovat položku 3e (zvláště těžké postižení), pod kterou spadají tyto symptomy: *„časté ataky s funkčně těžkou reziduální symptomatikou, trvalá psychotická nebo reziduální symptomatika těžkého stupně, závažné narušení výkonu téměř všech denních aktivit“*. Komise výslovně uvedla, že neshledala přítomnost častých atak onemocnění s funkčně těžkou reziduální symptomatikou, trvalou psychotickou nebo reziduální symptomatiku těžkého stupně a závažné narušení výkonu téměř všech denních aktivit. Ostatně i sama stěžovatelka v kasační stížnosti uvádí, že u ní nejsou přítomny příliš časté ataky onemocnění. Související tvrzení o případném zvýšení četnosti atak v případě zaměstnání pak zdejší soud hodnotí jako hypotetické a ničím nepodložené. Dodát lze, že povinností posudkové komise není hodnotit případný budoucí vývoj zdravotního stavu posuzovaného, nýbrž jeho zdravotní stav ke dni vydání napadeného rozhodnutí.

[25] Kasační soud se neztotožnil ani s tvrzením, že posudková komise blíže neodůvodnila, proč nepřistoupila ke zvýšení horní hranice poklesu pracovní schopnosti podle § 3 odst. 1 a 2 vyhlášky č. 359/2009 Sb. Na straně 8 posudku je výslovně uvedeno, že míra poklesu pracovní schopnosti stěžovatelky byla stanovena na horní hranici možného rozpětí dle položky 3d) části V. přílohy vyhlášky č. 359/2009 Sb. právě z důvodu existence

pokračování

ostatních onemocnění stěžovatelky a předchozí vykonávané výdělečné činnosti (dlouhodobá absence pracovního zapojení). V posudku PK MPSV je pak dále explicitně uvedeno, že nebyly shledány jiné závažné důvody pro zvýšení poklesu pracovní schopnosti stěžovatelky ve smyslu § 3 odst. 1 nebo 2 vyhlášky č. 359/2009 Sb. Takové odůvodnění považuje zdejší soud v souladu se svou judikaturou (vedle výše uvedené judikatury srov. i rozsudek zdejšího soudu ze dne 23. 10. 2015, č. j. 4 Ads 185/2015 - 17) za dostačující. Ani po tomto navýšení však nedošlo k překročení hranice 70%. Nejvyšší správní soud se pak nemohl zabývat relevancí lékařských zpráv, které byly vyhotoveny až poté, co bylo vydáno napadené rozhodnutí, resp. které nebyly předloženy v řízení o žalobě (srov. § 109 odst. 5 s. ř. s. a rozsudky zdejšího soudu ze dne 18. 3. 2004, č. j. 4 Azs 1/2004 - 68, či ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 34/2004 - 49, ze dne 22. 11. 2013, č. j. 4 Ads 76/2013 - 36, ze dne 24. 4. 2014, č. j. 6 Ads 36/2013 - 40 atp.).

[26] Kasační soud závěrem uvádí, že si plně uvědomuje jak pracovní tak i společenské důsledky předmětného onemocnění, stejně tak ani nezpochybňuje, že stěžovatelka byla dříve shledána plně invalidní. Správní orgány a krajský soud však postupovaly v souladu s platnou a účinnou právní úpravou. Nelze přehlédnout, že všechny posudky se shodly jak na příčině dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky, tak i na procentuálním poklesu pracovní schopnosti u stěžovatelky. Nejvyšší správní soud nepopírá ani právo na hmotné zabezpečení podle čl. 26 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Toto právo je však konkretizováno mj. právě v zákoně č. 155/1995 Sb., přičemž stěžovatelka tam stanovené podmínky pro přiznání invalidity třetího stupně nesplnila. V podrobnostech odkazuje zdejší soud na rozsudek krajského soudu a jemu předcházející rozhodnutí žalovaného a jejich závěry plně přebírá.

[27] Z výše uvedených důvodů není kasační stížnost důvodná, a proto ji Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 poslední věta s. ř. s. zamítl. O kasační stížnosti rozhodl soud bez jednání, protože mu takový postup umožňuje § 109 odst. 2 s. ř. s.

[28] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka v řízení úspěch neměla, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení na základě § 60 odst. 2 s. ř. s.

[29] Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 6. 2. 2017, č. j. 7 Ads 20/2017 - 15, ustanovil zástupkyní stěžovatelky pro řízení o kasační stížnosti Mgr. Bohuslavu Bartheldyovou, advokátku. Ustanovené advokátce platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Výše odměny za jeden úkon právní služby v předmětné věci činí 1 000 Kč (§ 7 bod 3 ve spojení s § 9 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)] a paušální náhrada hotových výdajů 300 Kč za jeden úkon právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Nejvyšší správní soud ustanovené advokátce přiznal odměnu za dva úkony právní služby [první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení podle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů a písemné doplnění kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu] v celkové výši 2 000 Kč (§ 7 bod 3 ve spojení s § 9 odst. 2 a odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a 600 Kč jako paušální náhradu výdajů spojených s těmito úkony (§ 13 odst. 3

pokračování

advokátního tarifu). Vzhledem k tomu, že zástupkyně je plátcem daně z přidané hodnoty, odměna je dále zvýšena o částku odpovídající této dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Částka daně, vypočtená podle citovaného zákona, činí 546 Kč. Celkem tedy odměna ustanovené zástupkyně činí částku ve výši 3 146 Kč. Tato částka jí bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. května 2017

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu